

همگام با ستارگان

آیا او را می‌شناسید؟ • آرش رستگار • تصویرگر: حسین یوزباشی

دوستم از شرکت‌کنندگان «المپیاد هنگ کنگ» در سال ۱۹۹۴ بود؛ به «آنالیز» خیلی علاقه داشت و یادم می‌آید یک درس آنالیز مختلط پیشرفته هم با من برداشته بود. در دوران دانشجویی سال‌ها عضو کمیته المپیاد بود و در تربیت دانش‌آموزان و برگزاری دوره‌ها و آزمون‌ها بار سنگینی را به دوش می‌کشید. در مدتی که مسئولیت گروه (کمیته) المپیاد ریاضی را داشتیم، دست راستم بود و به من بسیار کمک کرد.

اولین دانشجویی است که در دانشکده ریاضی نقش مؤثری در ایجاد جو ریاضی در دانشکده ایفا می‌کرد. کارگاه‌های دانشجویی و سخنرانی‌هایی که برای دانش‌آموزان مدرسه‌ای ترتیب داده می‌شدند، بسیاری زیر سایه زحمات او شکل می‌گرفتند. بعد از من دکتر **محمد رضا رزوان** و بعد از او این دوستم مسئولیت کمیته المپیاد ریاضی را در «باشگاه دانش‌پژوهان جوان» به عهده داشتند. امروز مسئولیت کل باشگاه به عهده ایشان است.

یکی از ابعاد درخشان شخصیت او ارتباط صمیمانه‌ای بود که با کوچک‌ترها برقرار می‌کرد. دوستی بین او و دکتر **کسری علیشاهی** به دورانی که کسری دانش‌آموز المپیادی بود برمی‌گردد و در سراسر دوران رشد و کمال کسری، دوستم همچون برادری بزرگ‌تر حمایت و همراهی علمی او را به عهده داشت. دفتر کار این دو دوست در دانشکده ریاضی محل رجوع و جمع‌شدن همه دانشجویان علاقه‌مند به ریاضی بود. من نام آن دفتر را گذاشته بودم پارک ملت؛ خیلی هم خودم به آن‌ها سر می‌زدم. یک خاطره جالب اینکه روزی یک دانشجو به پارک ملت آمده بود و کسری از او پرسید که با کی کار دارد. او هم پاسخ داده بود که: «شما راحت باشید. با کس دیگری قرار گذاشته‌ام!» بنده خدا با دوستش در دفتر کار کسری و دوستم قرار گذاشته بودند.

در سال‌هایی که دوستم پس از فارغ‌التحصیلی در بنیاد ملی نخبگان مسئولیتی داشت، «طرح دوست علمی» را به اجرا گذاشت. در واقع، او سعی داشت مدل دوستی خودش با کسری را به دانش‌آموزان سراسر کشور توسعه دهد. من زیر سایه او قرار گرفتم و مدیریت اجرای علمی طرح را به عهده داشتم. اصلاً اینکه زیر سایه شاگرد پیشینم کار کنم، اذیتم نمی‌کرد. چرا که کمالات او بالای سرم قرارش می‌داد. پدرش استاد ریاضی دانشگاه صنعتی اصفهان بود و از کودکی با ساختار نظام آموزش عالی برخورد داشت. در حالی که پدر من معلم ریاضی بود و این موضوع مرا با نظام آموزش و پرورش پیوند می‌داد. برای همین در عمل در خدمت‌رسانی به جامعه ریاضی ایران از من تواناتر بود.

طرح دوست علمی به این صورت اجرا می‌شد که دانش‌آموزان برجسته یک استان محروم در مرکز استان جمع می‌شدند و به کمک

دانشجویان برجسته شریف برایشان یک دوره کلاس‌های آموزشی سه‌روزه برگزار می‌کردیم. سپس آن‌ها را با یک پروژه ریاضی تنها می‌گذاشتیم و یک ماه بعد با یک دوره سه‌روزه دیگر نزد آن‌ها باز می‌گشتیم. بین دانش‌آموزان و دانشجویان مدرس ارتباط علمی و دوستی برقرار می‌شد و ما هم برای دانش‌آموزان کتاب‌های علمی و نامه‌های انگیزشی می‌فرستادیم.

در این طرح که در اوایل دهه ۱۳۹۰ برگزار شد، به بیش از یک هزار و پانصد دانش‌آموز استان‌های محروم رسیدگی کردیم. بیش از ۵۰ سفر استانی داشتیم، بیش از ۱۵ هزار جلد کتاب برایشان فرستادیم و بیش از ۳۰ هزار نامه برایشان پست کردیم. مادرم که برای فرستادن کتاب‌ها و نامه‌ها در آن سال‌ها کمکم می‌کرد، هنوز کتفش درد می‌کند و استخوان پشت کتفش بیرون زده است. چون کتاب‌ها برایش بسیار سنگین بودند. من هم فرزندان دوقلو داشتم و از عهده فرستادن کتاب‌ها بر نمی‌آمدم. با این حال هر دو یا سه هفته یک‌بار سه‌چهار روز به مسافرت می‌رفتم و خانمم به کمک مادرش و خواهر خانمم بچه‌ها را نگه می‌داشتند و این بار سنگینی بود.

امروز دوستم خودش صاحب سه دختر است. ارتباط خانوادگی داریم و در حل مشکلات زندگی یاور و همراه و مشاور همیشگی من بوده است. تا به حال در ۱۰ سفر ۱۰ روزه بین‌المللی هم‌سفر بوده‌ایم. در ریاضیات بسیار خلاق است. مسائل پیشنهادی او برای المپیاد جهانی معروفاند. یکی از آن‌ها مربوط به وارد کردن ایده «برخال‌ها» (فراکتال‌ها) به نظریه عددها بود که بهترین کارهای ریاضی‌ام در تعمیم همین ایده شکل گرفتند. یاد ندارم که هیچ‌یک از دیگر شاگردانم بر ریاضیاتم تأثیر گذاشته باشند.

از دوران دانشجویی بسیار حساس بود و همین باعث می‌شد که همیشه مواظب باشد دانشجویان و دانش‌آموزانی که با او سروکار دارند، از چیزی ناراحت نشوند. با هم که صحبت می‌کنیم هم این روحیه بسیار غالب است. در حدی که به ارتباط نزدیک بین ما صدمه می‌زند. همیشه مواظب است من از حرف‌هایش برداشتی نکنم که باعث ناراحتی‌ام شود. همین موضوع باعث می‌شود من هم دست و پایم را جمع کنم و بیشتر مواظب حرف‌هایم باشم.

سنت تأثیرگذاری بر جو دانشکده ریاضی توسط دانشجویان بعد از او و کسری زنده ماند و دانشجویانی این سنت حسنه را ادامه دادند. از نمونه‌هایی که به خاطر دارم دکتر **روح‌الله مهکام** و دکتر **حسام‌الدین رجب‌زاده** هستند که کمترین کارشان فیلم‌برداری از درس‌های ریاضی شریف بود. هزاران ساعت فیلم آموزشی از این برنامه دانشجویی باقی مانده است. در سایت شریف خیلی از این درس‌ها در دسترس هستند و سایت بزرگ «مکتب‌خانه» تحت تأثیر همین تلاش‌ها شکل گرفت.

دوستم همراه دکتر **ایمان افتخاری** و دکتر **الهام یوری** و بعضی از دوستان و همکاران علاقه‌مندشان، جلسه‌های هم‌فکری هفتگی دارند تا درباره خدماتشان به آموزش و پرورش کشور برنامه‌ریزی بلندمدتی داشته باشند. تا فراموش نکردم بگویم دکتر کسری علیشاهی هم تحت تأثیر او به آنالیز علاقه‌مند شد و امروز به عنوان استاد دانشکده ریاضی بسیاری از فعالیت‌های علمی دانشجویی را مدیریت می‌کند.

در سال‌هایی که او ریاست گروه (کمیته) ریاضی را به عهده داشت، به عنوان سرپرست علمی تیم المپیاد ریاضی همراه او به سفرهای خارجی می‌رفتم. یک بار به او گفتم که چرا خودش سرپرستی تیم را به عهده نمی‌گیرد. او پاسخ داد: «همراهی با دانش‌آموزان تیم و تأثیرگذاری بر آنان برایم جذابیت بیشتری دارد.»

مسئله: در عمل جذر زیر، هر کدام از حرف‌های a, b, c, d, e و برابر با یک رقم متمایز هستند. حاصل $a+b+c+d+e$ کدام است؟

$$\sqrt{abac9} = \overline{ded}$$

۲۹ (۵) ۲۸ (۴) ۲۷ (۳) ۲۶ (۲) ۲۵ (۱)

برای مشاهده پاسخ
 و آشنایی با شخصیت
 این شماره رمزینه را
 پویش کنید.

برای آشنایی با
 شخصیت شماره‌قبل
 رمزینه را پویش کنید.

